

Handelsbetrekkingen van België met

LIECHTENSTEIN

Deze statistische nota is ook beschikbaar op de website van het Agentschap voor Buitenlandse Handel : www.abh-ace.be

Agentschap voor
Buitenlandse Handel

INHOUDSTAFEL

1	Belang van België en de andere EU-landen in de handel met Liechtenstein	2
1.1	Export.....	2
1.2	Import	3
2	Belang van Liechtenstein en haar buurlanden in de Belgische buitenlandse handel (2020)	4
3	Bilaterale handelsbetrekkingen	5
3.1	Handelsverkeer in goederen.....	5
3.1.1	Export.....	7
3.1.2	Import	9
3.1.3	Algemene evolutie van de handel in goederen na de eerste zes maanden van 2021.....	11
3.2	Handelsverkeer in diensten	12
3.2.1	Export.....	13
3.2.2	Import	14
3.2.3	Algemene evolutie van de handel in diensten na de eerste drie maanden van 2021.....	15
4	Enkele economische indicatoren - Liechtenstein.....	16
5	METHODOLOGISCHE OPMERKINGEN.....	17
5.1	CONCEPT	17
5.2	Index van de eenheidsprijs in de in- en uitvoer.....	18
6	Bronnen.....	19
7	Contacten	19

1 BELANG VAN BELGIË EN DE ANDERE EU-LANDEN IN DE HANDEL MET LIECHTENSTEIN

1.1 EXPORT

De totale export van goederen vanuit de Europese Unie (EU-27) naar Liechtenstein was in 2020 goed voor een bedrag van iets meer dan 1,1 miljard EUR. **België vertegenwoordigde hierin een aandeel van slechts 0,4%, waarmee het binnen de EU pas de 12de belangrijkste exporteur van goederen naar Liechtenstein was.** Duitsland nam de 1ste plaats in met een aandeel van 48,4% en een bedrag van 540,6 miljoen EUR, terwijl Oostenrijk en Italië de tweede en derde plaats bezetten met een aandeel van respectievelijk 35,4% en 3,4%.

Terwijl de waarde van de Europese uitvoer (EU-27) naar Liechtenstein in 2020 11,0% (-138,2 miljoen EUR) onder het niveau van een jaar eerder lag, is de Belgische export afgelopen jaar procentueel gezien met 46,0% (-3,8 miljoen EUR) verminderd tot 4,5 miljoen EUR. Het feit dat de Belgische export van goederen naar Liechtenstein vanuit procentueel oogpunt sterker is afgenomen dan

de totale EU-uitvoer naar dit land, heeft ertoe geleid dat het aandeel van België binnen de EU-export van goederen naar Liechtenstein is gedaald in 2020.

Terwijl de Duitse export van goederen naar Liechtenstein in 2020 met 9,4% (-56,1 miljoen EUR) afnam vanwege de lagere waarde voor onder meer 'gereedschap voor het boren, ander dan grond- en gesteenteboren' en 'stopverf, harscement en ander mastiek', verminderde die van Oostenrijk met 14,6% (-67,3 miljoen EUR) als gevolg van de terugval in de uitvoer van o.a. 'goud in onbewerkte vorm' en 'glaswerk voor tafel-, keuken-, toilet- of kantoorgebruik'. De Italiaanse export naar Liechtenstein registreerde het voorbije jaar een daling van 30,6% (-16,7 miljoen EUR) vanwege de terugval in de uitgevoerde waarde van onder meer 'schilderijen, schilderijen en tekeningen' en 'gewalste platte producten, van ijzer of van niet-gelegeerd staal'.

TABEL 1: EVOLUTIE VAN DE EXPORT NAAR LIECHTENSTEIN

In miljoen EUR	2019	2020	Variatie (in %)	Aandeel (in %)
1 Duitsland	596,6	540,6	-9,4	48,4
2 Oostenrijk	462,4	395,0	-14,6	35,4
3 Italië	54,7	38,0	-30,6	3,4
...				
12 België	8,3	4,5	-46,0	0,4
...				
Totaal EU-27	1.254,2	1.115,9	-11,0	100,0

1.2 IMPORT

De totale import van goederen vanwege de Europese Unie (EU-27) uit Liechtenstein bedroeg 908,8 miljoen EUR in 2020. **België vertegenwoordigde hierin een aandeel van slechts 0,1%, waarmee het binnen de EU net als aan uitvoerzijde pas de 12de belangrijkste importeur van goederen uit Liechtenstein was.** Oostenrijk was binnen de EU de voornaamste importeur van goederen uit Liechtenstein met een aandeel van 57,2% en een bedrag van 519,8 miljoen EUR, terwijl Duitsland en Frankrijk de top drie vervulde met een aandeel van respectievelijk 24,5% en 12,1%.

Terwijl de Europese invoer (EU-27) uit Liechtenstein tussen 2019 en 2020 met 8,5% (-84,3 miljoen EUR) is gedaald, verminderde de Belgische import uit dit land met 48,8%, van 2,6 miljoen EUR tot 1,3 miljoen EUR. Het feit dat de Belgische import van goederen uit

Liechtenstein vanuit procentueel oogpunt sterker is afgenomen dan de totale EU-invoer uit dit land, heeft ertoe geleid dat het aandeel van België binnen de EU-import van goederen uit Liechtenstein is gedaald in 2020.

De Oostenrijkse import van goederen uit Liechtenstein verminderde in 2020 met 5,6% (-31,0 miljoen EUR) vanwege de lagere waarde voor o.a. 'lamp- en buishouders, contactdozen en contactstoppen' en 'tandcement en andere producten voor tandvulling'. Terwijl de Duitse invoer een daling van 12,2% (-30,9 miljoen EUR) liet optekenen als gevolg van de gedaalde import van onder meer 'delen van remmen en servoremmen' en 'goud in halfbewerkte vorm', ging die van Frankrijk er met 14,6% (-18,7 miljoen EUR) op achteruit en dit voornamelijk vanwege de lagere waarde voor 'delen van stuurwielen, stuurkolommen en stuurhuizen'.

TABEL 2: EVOLUTIE VAN DE IMPORT UIT LIECHTENSTEIN

In miljoen EUR	2019	2020	Variatie (in %)	Aandeel (in %)
1 Oostenrijk	550,8	519,8	-5,6	57,2
2 Duitsland	253,4	222,5	-12,2	24,5
3 Frankrijk	128,4	109,7	-14,6	12,1
...				
12 België	2,6	1,3	-48,8	0,1
...				
Totaal EU-27	993,0	908,8	-8,5	100,0

2 BELANG VAN LIECHTENSTEIN EN HAAR BUURLANDEN IN DE BELGISCHE BUITENLANDSE HANDEL (2020)

KLANT → BELGISCHE EXPORT

LEVERANCIER → BELGISCHE IMPORT

INTERESSE VOOR LIECHTENSTEIN

Het Exporteursbestand van het Agentschap voor Buitenlandse Handel telt 267 Belgische ondernemingen die naar Liechtenstein exporteren. Verder zijn er nog 595 bedrijven die interesse tonen voor deze markt.

3 BILATERALE HANDELSBETREKKINGEN

3.1 HANDELSVERKEER IN GOEDEREN

In 2020 stond Liechtenstein **173ste** op de lijst van de voornaamste klanten van België, na Macao, maar voor de Maldiven.

De **uitvoer** van België naar Liechtenstein bedroeg 4,5 miljoen EUR in 2020 tegenover 8,3 miljoen EUR een jaar eerder, d.i. een afname van **46,0%** (-3,8 miljoen EUR).

Liechtenstein rangschikte zich in 2020 als **158ste** belangrijkste leverancier van België. Hiermee plaatste het land zich na Montenegro, maar voor Kirgizië.

De Belgische **invoer** uit Liechtenstein bedroeg 1,3 miljoen EUR in 2020, hetzij een daling van 48,8% (-1,3 miljoen EUR) in vergelijking met een jaar eerder.

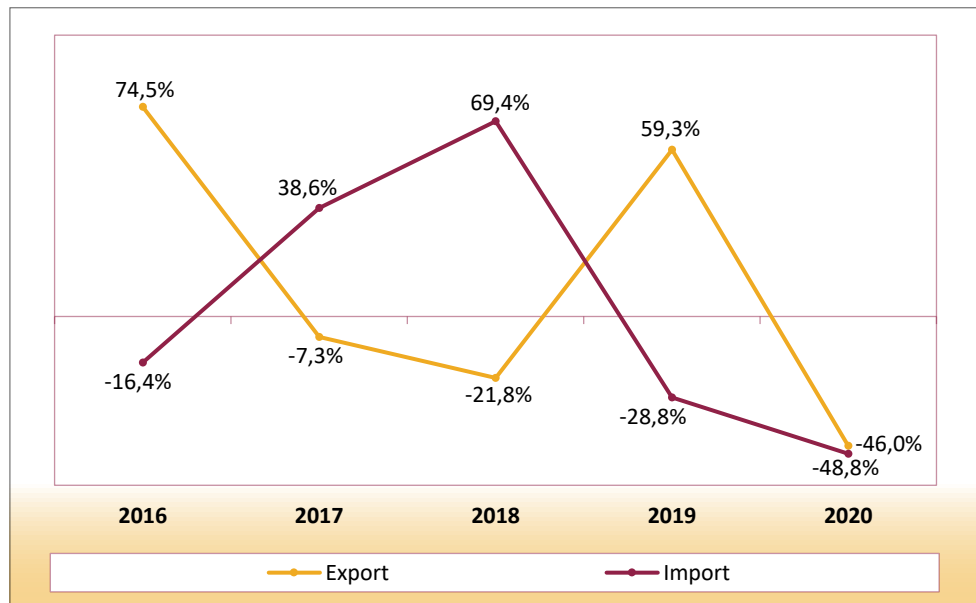
TABEL 3: EVOLUTIE VAN DE HANDELSBETREKKINGEN TUSSEN BELGIË EN LIECHTENSTEIN

In miljoen EUR	2016	2017	2018	2019	2020
Export	7,2	6,7	5,2	8,3	4,5
Import	1,6	2,2	3,7	2,6	1,3
Handelsbalans	5,6	4,5	1,5	5,7	3,2
Export: variatie (in %)	74,5	-7,3	-21,8	59,3	-46,0
Import: variatie (in %)	-16,4	38,6	69,4	-28,8	-48,8

Het overschot op de Belgische **handelsbalans** voor goederen met Liechtenstein, dat 5,6 miljoen EUR bedroeg in 2016, nam tijdens de twee hierop volgende jaren af tot achtereenvolgens 4,5 miljoen EUR en 1,5 miljoen EUR als gevolg van het feit dat de uitvoer zowel in 2017 als in 2018 verminderde, terwijl de invoer telkens een groei liet optekenen. In 2019 knoopte de export aan met een groei, terwijl de import in dalende lijn was. Hierdoor bereikte het

overschot op de balans dat jaar met een bedrag van 5,7 miljoen EUR haar hoogste niveau van de periode onder beschouwing. Zowel de uit- als de invoer verminderden in 2020 procentueel gezien met ongeveer de helft, maar aangezien de waarde van de export er sterker op achteruit ging dan die van de import werd het surplus op de Belgische handelsbalans voor goederen met Liechtenstein het voorbije jaar gereduceerd tot 3,2 miljoen EUR.

GRAFIEK 1: VARIATIE VAN DE IN- EN UITVOER (IN %)

Nadat de totale Belgische **export** van goederen naar Liechtenstein in 2016 met 74,5% was toegenomen vanwege de gestegen uitvoer van onder meer optische, precisie- en medische instrumenten, daalde de export tijdens de twee hierop volgende jaren met achtereenvolgens 7,3% en 21,8% doordat zowel in 2017 als in 2018 de waarde van de hierboven vermelde productgroep in dalende lijn was, terwijl in 2018 ook de uitvoer van machines en toestellen vrijwel halveerde. Met dank aan de sterke groei in de export van machines en toestellen werd in 2019 aangeknoopt met een toename van 59,3%, maar aangezien de waarde van deze rubriek in 2020 opnieuw sterk terugviel, verminderde ook de totale Belgische uitvoer van goederen naar Liechtenstein het voorbije jaar met 46,0%.

De totale Belgische **import** van goederen uit Liechtenstein verminderde in 2016 met 16,4% t.o.v. een jaar eerder en dit onder meer vanwege de terugval in de waarde voor machines en toestellen. In 2017 en 2018 knoopte de import aan met een groei van achtereenvolgens 38,6% en 69,4% en dit vanwege de hogere waarde voor optische, precisie- en medische instrumenten. De voorbije twee jaar viel de Belgische import van goederen uit Liechtenstein terug met achtereenvolgens 28,8% en 48,8% en dit voornamelijk vanwege de daling in de invoer van de hierboven vermelde optische, precisie- en medische instrumenten.

3.1.1 EXPORT

In 2020 bezetten **plantaardige producten** de koppositie in de Belgische export van goederen naar Liechtenstein. Met een bedrag van iets meer dan 1,0 miljoen EUR vertegenwoordigde deze groep van producten een aandeel van 23,1% in de totale export. Deze sectie was o.a. samengesteld uit 'spinazie' en 'erwten'.

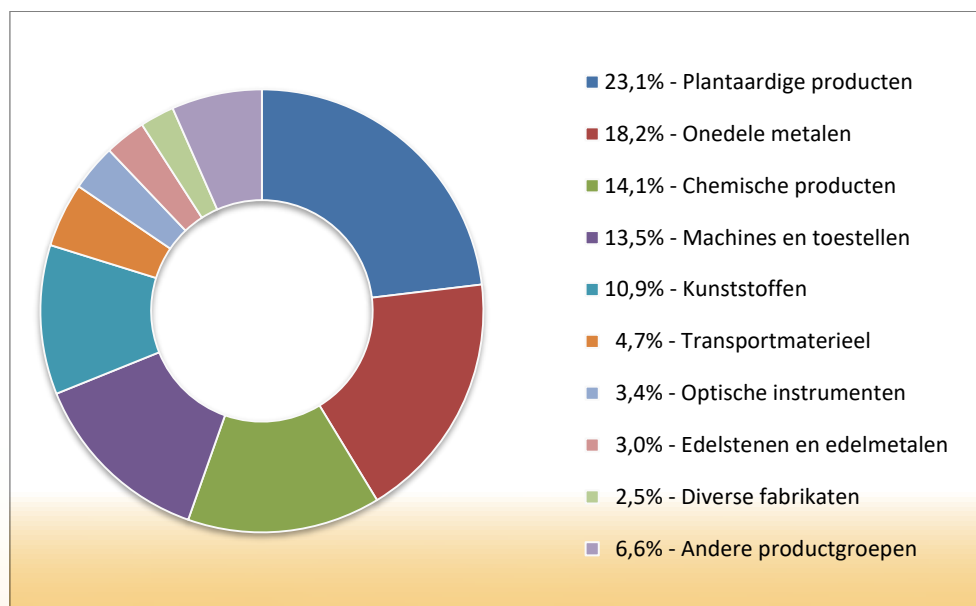
De uitvoer van **onedele metalen** (belangrijkste sub-sectie: 'gewalste platte producten, van ijzer of van niet-gelegeerd staal') bedroeg 817.600 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 18,2%.

Chemische producten (belangrijkste sub-secties: 'stopverf, harscement en ander mastiek', 'smeermiddelen en preparaten voor het losmaken van bouten en moeren' en 'isocyanaten') vervulden de top drie met een aandeel van 14,1% en een exportwaarde van 637.100 EUR.

Andere productgroepen met een aandeel van meer dan 1,0% in de totale Belgische uitvoer van goederen naar Liechtenstein waren:

- **machines en toestellen:** 608.100 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 13,5%;
- **kunststoffen:** 493.000 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 10,9%;
- **transportmaterieel:** 210.900 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 4,7%;
- **optische, precisie- en medische instrumenten:** 152.200 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 3,4%;
- **edelstenen en edelmetalen:** 134.200 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 3,0%;
- **diverse fabrikaten:** 113.600 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 2,5%;
- **steen, gips, cement,...:** 111.100 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 2,5% en
- **papier en karton:** 54.200 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 1,2%.

GRAFIEK 2: BELGISCHE UITVOER NAAR LIECHTENSTEIN GERANGSCHIKT VOLGENS DE VOORNAAMSTE PRODUCTGROEPEN (2020 - IN %)

Onderstaande grafiek toont aan dat van de tien voornaamste productgroepen, die van **werken van steen, gips, cement,...** de sterkste procentuele stijging liet optekenen in 2020. De uitvoer hiervan ging er met 68,8% (+45.300 EUR) op vooruit.

De waarde van **plantaardige producten**, de voornaamste rubriek in de Belgische uitvoer van goederen naar Liechtenstein, registreerde in 2020 een exportgroei van 33,0% (+258.700 EUR) vanwege de toename in de uitvoer van 'spinazie' en 'erwten'.

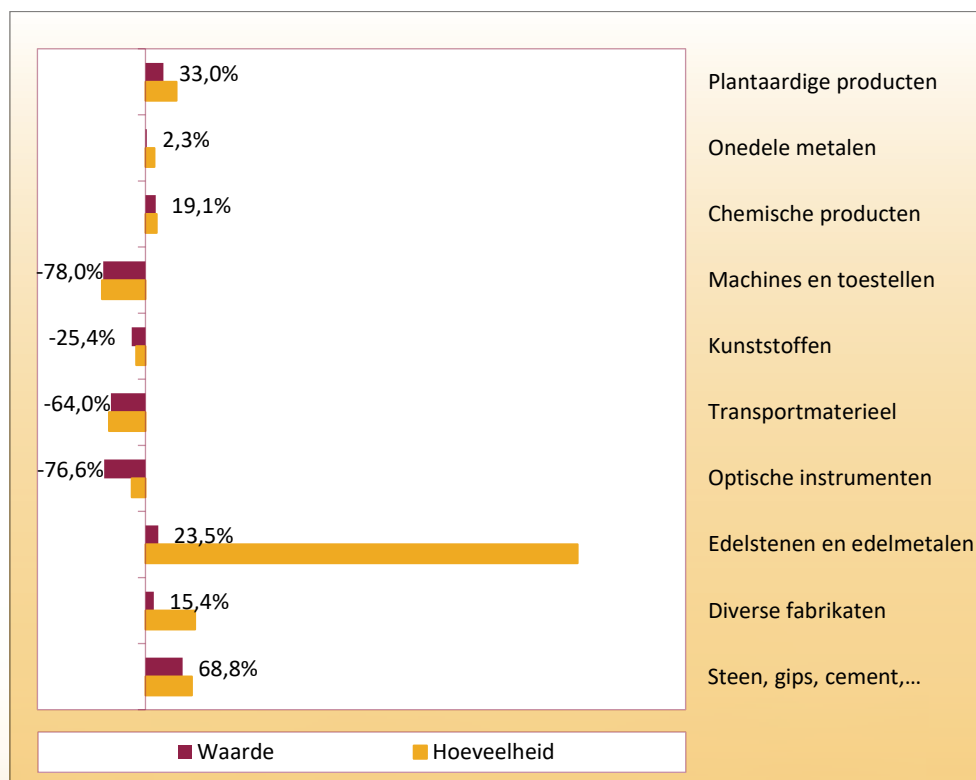
De overige productgroepen uit de top tien waarvan de export in 2020 steeg, lieten een groei optekenen die varieerde van 2,3% (**onedele metalen**) tot 23,5% (**edelstenen en edelmetalen**). De toename van deze laatste sectie met 25.500 EUR was vooral het resultaat van de gestegen uitvoer van 'bijoutherieën en juwelen'. Dat de uitgevoerde hoeveelheid er aanzienlijk sterker op vooruit ging dan de waarde, geeft aan dat de eenheidsprijs voor dit

type van goederen in 2020 onder het niveau van een jaar eerder lag.

De reden waarom de totale Belgische uitvoer van goederen naar Liechtenstein in 2020 met 46,0% afnam, lag vooral bij de gedaalde export van **machines en toestellen**. Door de lagere waarde voor 'machines voor het smeden, het stampen of het hameren' is de export van deze rubriek met maar liefst 78,0% (-2,2 miljoen EUR) verminderd.

De overige productgroepen uit onderstaande grafiek waarvan de uitvoer verminderde, waren **kunststoffen** (-25,4%, hetzij -167.400 EUR), **transportmaterieel** (-64,0%, hetzij -374.800 EUR) en **optische, precisie- en medische instrumenten** (-76,6%, hetzij -498.500 EUR). De achteruitgang van deze laatste rubriek was voornamelijk vanwege de lagere waarde van de sub-sectie 'lenzen, prisma's, spiegels en andere optische elementen'.

GRAFIEK 3: VARIATIE VAN DE UITVOER GERANGSCHIKT VOLGENS DE VOORNAAMSTE PRODUCTGROEPEN – BELGIË – LIECHTENSTEIN – 2020/2019 (IN WAARDE EN HOEVEELHEID)

3.1.2 IMPORT

De Belgische import van goederen uit Liechtenstein werd in 2020 aangevoerd door de rubriek **transportmaterieel** en meer specifiek 'stuurwielen, stuurkolommen en stuurhuizen'. De invoer hiervan bedroeg 837.900 EUR, waarmee deze groep van producten een aandeel van 62,8% vertegenwoordigde.

Optische, precisie- en medische instrumenten (belangrijkste sub-sectie: 'brillenglazen') namen met een totaal van 271.700 EUR een aandeel van 20,4% in de totale invoer voor zich.

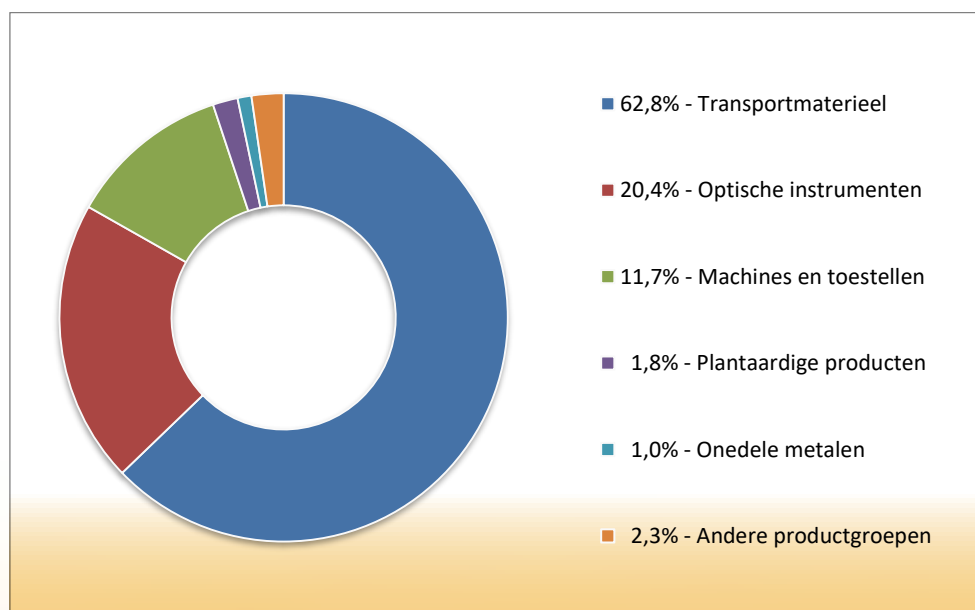
De rubriek **machines en toestellen** (belangrijkste sub-sectie: 'industriële robots') vervulde de top drie van

belangrijkste Belgische importsecties. De waarde hiervan was goed voor 155.500 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 11,7%.

Slechts twee andere rubrieken vertegenwoordigden eveneens een aandeel van 1,0% of meer in de Belgische invoer van goederen uit Liechtenstein. Het gaat hierbij meer bepaald om:

- **plantaardige producten:** 23.900 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 1,8% en
- **onedele metalen:** 12.700 EUR, hetgeen overeenkomt met een aandeel van 1,0%.

GRAFIEK 4: BELGISCHE INVOER UIT LIECHTENSTEIN GERANGSCHIKT VOLGENS DE VOORNAAMSTE PRODUCTGROEPEN (2020 - IN %)

Dat de totale Belgische import van goederen uit Liechtenstein in 2020 terugviel van 2,6 miljoen EUR tot 1,3 miljoen EUR, is in de eerste plaats doordat het voorbije jaar de invoer van **optische, precisie- en medische instrumenten** en meer specifiek 'brillenglazen' verminderde met 1,1 miljoen EUR (-80,6%).

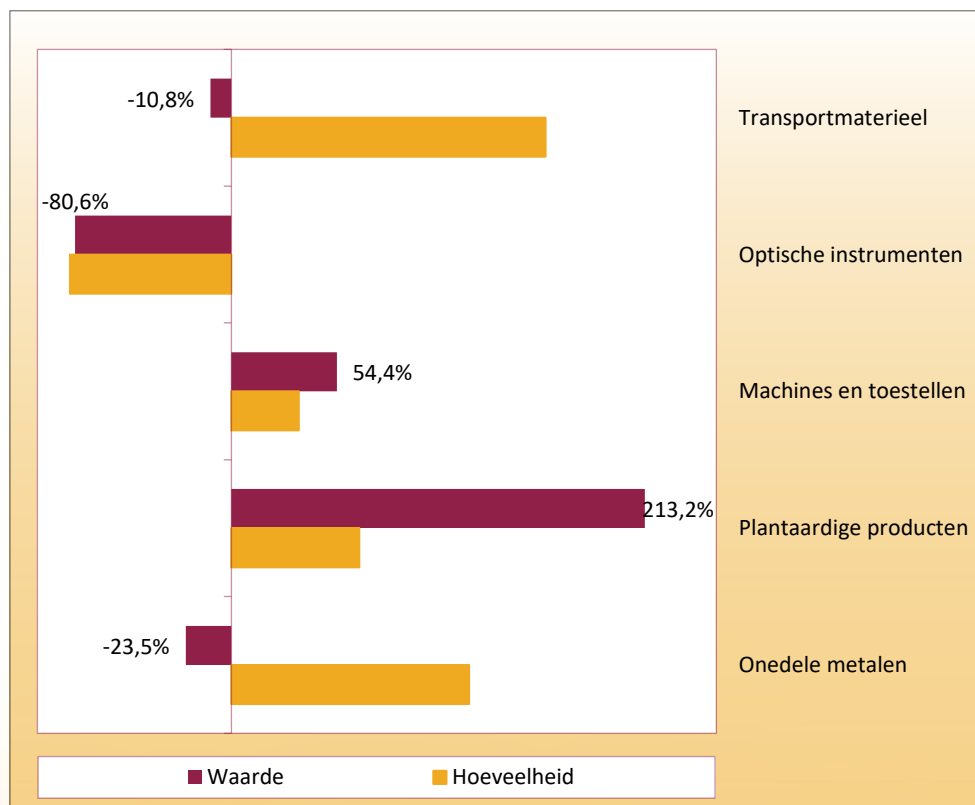
De import van **transportmaterieel**, de voornaamste rubriek in de Belgische invoer van goederen uit Liechtenstein, daalde in 2020 met 10,8% (-101.900 EUR) door het wegvallen van de sub-sectie 'delen van veiligheidsairbags met opblaassysteem' en door de afname in de import van 'stuurwielen, stuurkolommen en stuurhuizen'. Het feit dat de ingevoerde hoeveelheid toenam terwijl de waarde in tegenovergestelde richting evolueerde, geeft aan dat de eenheidsprijs voor dit type van goederen in 2020 onder het niveau van een jaar eerder lag.

Verder is ook de waarde van **onedele metalen** er met 23,5% (-3.900 EUR) op achteruit gegaan, waardoor het aandeel van deze groep producten terugviel tot 1,0%.

De groei van de sectie **plantaardige producten** in de Belgische invoer van goederen uit Liechtenstein bedroeg 213,2% (+16.200 EUR) en dit vanwege de gestegen import van 'sojabonen'. Aangezien de waarde voor dit type goederen sterker is toegenomen dan de ingevoerde hoeveelheid, impliceert dit dat de eenheidsprijs voor dit type van goederen in 2020 boven het niveau van een jaar eerder lag.

Tenslotte is ook de waarde van **machines en toestellen** in de import met 54,4% (+54.800 EUR) gegroeid tot 155.500 EUR en dit vanwege de gestegen invoer van o.a. 'industriële robots'.

GRAFIEK 5: VARIATIE VAN DE INVOER GERANGSCHIKT VOLGENS DE VOORNAAMSTE PRODUCTGROEPEN – BELGIË – LIECHTENSTEIN – 2020/2019 (IN WAARDE EN HOEVEELHEID)

3.1.3 ALGEMENE EVOLUTIE VAN DE HANDEL IN GOEDEREN NA DE EERSTE ZES MAANDEN VAN 2021

EXPORT

De Belgische **export** van goederen naar Liechtenstein bedroeg 3,1 miljoen EUR na afloop van de eerste zes maanden van 2021. Dit is een stijging van 18,7% (+492.000 EUR) vergeleken met de overeenkomstige periode van 2020.

De rubriek **plantaardige producten** had nipt de eerste plaats in de uitvoer behouden met een aandeel van 22,2%. De waarde hiervan is met 30,9% (+164.000 EUR) gestegen tot 695.200 EUR.

Na de eerste zes maanden van 2021 bezette de sectie **onedele metalen** de tweede plaats in de totale export naar Liechtenstein met een aandeel van 22,0%. De waarde hiervan was met 9,9% gegroeid van 625.400 EUR tot 687.000 EUR.

IMPORT

De Belgische **import** van goederen uit Liechtenstein bedroeg 757.500 EUR na de eerste zes maanden van 2021. Dit is een toename van 28,2% (+166.800 EUR) in vergelijking met dezelfde periode van 2020, toen de invoer goed was voor 590.700 EUR.

De reden voor de toename van de totale Belgische invoer van goederen uit Liechtenstein was grotendeels het gevolg van de gestegen import van **transportmaterieel**. Na afloop van de eerste zes maanden van 2021 was de invoer hiervan met 134.100 EUR (+40,9%) gegroeid tot 461.900 EUR. Hiermee vertegenwoordigde deze rubriek een aandeel van 61,0%.

Met een bedrag van 488.500 EUR en een aandeel van 15,6% vervulde de sectie **chemische producten** de top drie van Belgische goederen naar Liechtenstein. De uitvoer van deze rubriek was met 48,0% (+158.300 EUR) toegenomen.

Dat de uitvoer van goederen naar Liechtenstein na de eerste helft van dit jaar een hoger bedrag vertegenwoordigde dan na de overeenkomstige periode van 2020, was ook te danken aan de gestegen export van onder meer **kunststoffen**. De waarde van deze groep producten was met 113,0% (+245.500 EUR) gestegen tot 462.900 EUR, waarmee deze rubriek goed was voor een aandeel van 14,8%.

De importwaarde van **optische instrumenten** is er met 9,3% (+13.900 EUR) op vooruit gegaan. Na de eerste zes maanden van 2021 vertegenwoordigde deze rubriek een waarde van 162.900 EUR, hetzij 21,5% van de Belgische invoer uit Liechtenstein.

Door een stijging van de invoer met 96,9% (+62.500 EUR) was de waarde van de sectie **machines en toestellen** toegenomen tot 126.900 EUR. Na de eerste helft van 2021 was deze groep van producten goed voor een aandeel van 16,8%.

3.2 HANDELSVERKEER IN DIENSTEN

In 2020 nam de waarde van de Belgische **export** van diensten naar Liechtenstein met 45,9% (+5,1 miljoen EUR) toe, van 11,1 miljoen EUR tot **16,2 miljoen EUR**. Dit maakte van het land de **109de** belangrijkste klant van België in de totale uitvoer van diensten, na Iran, maar voor Haïti.

De Belgische **import** van diensten uit Liechtenstein vertegenwoordigde in 2020 een waarde van **8,7 miljoen EUR**, hetzij een

toename van 36,7% (+2,3 miljoen EUR) in vergelijking met het jaar voordien. Liechtenstein was in 2020 de **111de** belangrijkste leverancier van diensten aan België, na Congo-Brazzaville, maar voor Jersey.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de evolutie m.b.t. de Belgische handel in diensten met Liechtenstein voor de periode **2018-2020**.

TABEL 4: EVOLUTIE VAN DE BELGISCHE HANDEL IN DIENSTEN MET LIECHTENSTEIN

In miljoen EUR	2018	2019	2020
Export	60,4	11,1	16,2
Import	29,8	6,4	8,7
Handelsbalans	30,6	4,7	7,5
Export: variatie (in %)	278,7	-81,7	45,9
Import: variatie (in %)	324,9	-78,6	36,7

Aangezien de uitvoer van diensten naar Liechtenstein van 2018 tot 2020 telkens groter was dan de invoer ervan, vertoonde de **dienstenbalans** met dit land de voorbije drie jaar een overschot in het voordeel van België.

Het surplus op de Belgische dienstenbalans met Liechtenstein, dat 30,6 miljoen EUR bedroeg in 2018, nam een jaar later af tot slechts 4,7 miljoen EUR doordat de waarde van de uitvoer sterker daalde dan die van de invoer.

Zowel de export als de import herstelden zich in 2020, maar aangezien de waarde van de uitvoer in grotere mate toenam dan die van de invoer, is het surplus op de balans het voorbije jaar gegroeid tot 7,5 miljoen EUR.

De balans voor diensten vertoonde van 2018 tot 2020 gelijkenissen met de goederenbalans, aangezien beiden tijdens deze volledige periode in het voordeel van ons land waren.

3.2.1 EXPORT

In 2020 leidde de sectie **verzekeringen** de Belgische **export** van diensten naar Liechtenstein met een waarde van 6,3 miljoen EUR en een aandeel van 39,2%. **Andere commerciële diensten** bezetten plaats twee met 30,4% en **communicatie** nam de derde plaats in met een aandeel van 16,1%.

Dat de totale Belgische uitvoer van diensten naar Liechtenstein in 2020 met 45,9% steeg tot 16,2 miljoen EUR, was o.a. vanwege de hogere waarde voor **verzekeringen**. Die steeg immers met 2,4 miljoen EUR (+60,3%).

Andere commerciële diensten, verstevigden in 2020 hun tweede plaats in de uitvoer met dank aan een groei van 30,3% (+1,1 miljoen EUR).

Communicatie (+16,5%, hetzij +368.000 EUR) en **royalties en licenties** (+8,7%, hetzij +59.000 EUR) waren de overige dienstengroepen uit de

top vijf waarvan de waarde er in 2020 op vooruit ging.

Verder was er ook nog een beperkte daling in de waarde van **vervoer** (-25,1%, hetzij -223.000 EUR).

In 2019 vertegenwoordigden **financiële diensten** een negatieve waarde van bijna 1,1 miljoen EUR. Dit kan gebeuren wanneer leningen een vaste rente hebben en de marktrente stijgt, of wanneer er een kleine fout is bij het meten van de referentierente voor grote transacties. Hierdoor vertoonde het totaal van de **andere diensten** in 2019 een negatieve waarde van 0,4 miljoen EUR. In 2020 bedroeg de uitvoer van financiële diensten 242.000 EUR, waardoor ook de totale waarde van de andere diensten steeg tot 1,0 miljoen EUR.

TABEL 5: BELGISCHE EXPORT NAAR LIECHTENSTEIN VOLGENS DE VOORNAAMSTE DIENSTENSECTIES

In miljoen EUR	2019	2020	2020/2019 Var. (in %)	2020 Aandeel (in %)
Verzekeringen	3,9	6,3	60,3	39,2
Andere commerciële diensten	3,8	4,9	30,3	30,4
Communicatie	2,2	2,6	16,5	16,1
Royalties en licenties	0,7	0,7	8,7	4,6
Vervoer	0,9	0,7	-25,1	4,1
Andere diensten	-0,4	1,0	-	5,6
Totaal	11,1	16,2	45,9	100,0

3.2.2 IMPORT

Net zoals aan uitvoerzijde werd ook de eerste plaats in de Belgische invoer van diensten uit Liechtenstein in 2020 ingenomen door de sectie **verzekeringen** met een bedrag van 4,3 miljoen EUR en een aandeel van 49,2%.

Communicatie nam plaats twee in met een aandeel van 12,2%, terwijl de sectie **andere commerciële diensten** de top drie vervulde met een aandeel van 12,1%. Deze laatste rubriek bestaat o.a. uit 'transitohandel', 'operationele leasing-diensten', 'juridisch, accountancy- en managementadvies en public relations', 'audit, boekhoudkundige en belastingadvies-diensten' en 'reclamewezen, marktonderzoek en opinieonderzoek'.

Dat de Belgische invoer van diensten uit Liechtenstein met 36,7% steeg in 2020 was vooral het gevolg van de hogere waarde voor **verzekeringen** (+342,2%, hetzij +3,3 miljoen EUR).

Een meer beperkte groei werd opgetekend in de invoer van **communicatie** (+1,5%, hetzij +16.000 EUR) en **onderhouds- en herstellingsdiensten** (+549,4%, hetzij +434.000 EUR).

Daar tegenover staat een daling van de invoer van **andere commerciële diensten** (-53,6%, hetzij -1,2 miljoen EUR), **vervoer** (-21,3%, hetzij -186.000 EUR) en de **andere diensten** (-9,1%, hetzij -0,1 miljoen EUR).

TABEL 6: BELGISCHE IMPORT UIT LIECHTENSTEIN VOLGENS DE VOORNAAMSTE DIENSTENSECTIES

In miljoen EUR	2019	2020	2020/2019 Var. (in %)	2020 Aandeel (in %)
Verzekeringen	1,0	4,3	342,2	49,2
Communicatie	1,0	1,1	1,5	12,2
Andere commerciële diensten	2,3	1,1	-53,6	12,1
Vervoer	0,9	0,7	-21,3	7,9
Onderhouds- en herstellingsdiensten	0,1	0,5	549,4	5,9
Andere diensten	1,1	1,0	-9,1	12,7
Totaal	6,4	8,7	36,7	100,0

3.2.3 ALGEMENE EVOLUTIE VAN DE HANDEL IN DIENSTEN NA DE EERSTE DRIE MAANDEN VAN 2021

EXPORT

Volgens de beschikbare gegevens voor 2021 bedroeg de Belgische export van diensten naar Liechtenstein 3,7 miljoen EUR na de eerste drie maanden. Dit is een daling van 20,7% (-953.000 EUR) in vergelijking met dezelfde periode van 2020.

De sectie **andere commerciële diensten** had de eerste plaats in de uitvoer overgenomen met een bedrag van 1,1 miljoen EUR en een aandeel van 28,9% en dit met dank aan het feit dat de waarde hiervan met 0,7% (+7.000 EUR) was gestegen.

De rubriek **communicatie** bezette na de eerste drie maanden van 2021 de tweede plaats in de Belgische uitvoer van diensten naar Liechtenstein met een aandeel van 27,8% en een waarde van 1,0 miljoen EUR. Dit is een groei van 13,1% (+118.000 EUR) in vergelijking

met de situatie na het eerste kwartaal van 2020.

De rubriek **financiële diensten**, die na de eerste drie maanden van 2020 slechts goed was voor 44.000 EUR, vertegenwoordigde na dezelfde periode van 2021 een waarde van 675.000 EUR. Hiermee was deze groep van diensten goed voor een aandeel van 18,5%.

Dat de totale waarde van de uitvoer naar Liechtenstein na het eerste kwartaal is afgenomen, was grotendeels te wijten aan de negatieve evolutie van **verzekeringen**. De waarde van deze groep diensten, die na de eerste drie maanden van 2020 nog goed was voor een bedrag van 2,1 miljoen EUR, vertegenwoordigde na de overeenkomstige periode van dit jaar slechts 302.000 EUR.

IMPORT

De Belgische **import** van diensten uit Liechtenstein bedroeg 672.000 EUR na afloop van de eerste drie maanden van 2021. Dit is een afname van 0,6% (-4.000 EUR) in vergelijking met dezelfde periode van 2020.

De rubriek **andere commerciële diensten** bezette na de periode onder beschouwing de eerste plaats in de invoer met een aandeel van 53,7% en een bedrag van 361.000 EUR. De waarde hiervan was met 296.000 EUR (+455,4%) toegenomen.

De invoer van **communicatie** is met 4,6% (+8.000 EUR) gestegen tot 182.000 EUR. Hiermee vertegenwoordigde deze groep van diensten een aandeel van 27,1%.

Vervoer vervulde de top drie van belangrijkste rubrieken in de Belgische invoer

van diensten uit Liechtenstein. De waarde hiervan was na het eerste kwartaal van 2021 onveranderd gebleven in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder en bedroeg 71.000 EUR. Hiermee was deze groep van diensten goed voor een aandeel van 10,6%.

Dat de invoer van diensten na de eerste drie maanden van dit jaar nipt lager lag dan na de overeenkomstige periode van 2020, was vooral het gevolg van de lagere waarde voor **verzekeringen** en **productie gerelateerde diensten**. De invoer van de eerste sectie daalde van 174.000 EUR tot slechts 3.000 EUR, terwijl de laatstgenoemde groep van diensten, die na het eerste kwartaal van 2020 nog een bedrag van 102.000 EUR vertegenwoordigde, na dezelfde periode van dit jaar niet meer voorkwam in de invoer uit Liechtenstein.

4 ENKELE ECONOMISCHE INDICATOREN - LIECHTENSTEIN

Economische structuur (schattingen):	
BBP (2018)	6,9 miljard USD
Groeipercentage van het BBP (2019)	-0,7%
Uitvoer van goederen (2019)	3,7 miljard CHF
Invoer van goederen (2019)	2,0 miljard CHF
Handelsbalans (2019)	1,7 miljard CHF
Bevolking (2020)	38.262
Werkloosheidsgraad (2020)	1,9%
Voornaamste klanten (2019): in %	
Duitsland	21,0
Verenigde Staten	14,0
Oostenrijk	9,0
Frankrijk	8,0
Voornaamste leveranciers (2019): in %	
Duitsland	36,0
Oostenrijk	24,0
China	7,0
Verenigde Staten	7,0
Voornaamste uitgevoerde producten (2019): in %	
Bijproducten van metaal	22,0
Machines, toestellen en elektronische producten	22,0
Precisie-instrumenten, horloges en juwelen	12,0
Voornaamste ingevoerde producten (2019): in %	
Bijproducten van metaal	25,0
Machines, toestellen en elektronische producten	24,0
Precisie-instrumenten, horloges en juwelen	10,0

Bron: Trading Economics

5 METHODOLOGISCHE OPMERKINGEN

5.1 CONCEPT

Twee concepten kunnen gebruikt worden voor het bepalen van de statistieken betreffende de buitenlandse handel van goederen: het communautair concept of het nationaal concept.

Het Agentschap voor Buitenlandse Handel maakt gebruik van de gegevens volgens het communautair concept, aangezien deze ook door Eurostat aangewend worden. De statistieken die hier geleverd worden, zijn vergelijkbaar met de gegevens van de andere Europese landen alsook diegene die gebruikt worden in de publicaties van de Europese Unie. De definitie van beide concepten wordt hieronder gegeven:

HET COMMUNAUTAIR CONCEPT

Een set van gegevens wordt berekend volgens de door de Europese Commissie vastgelegde regels. Deze cijfers over de in- en uitvoer van goederen - ook genaamd «**cijfers volgens communautair concept**» of «cijfers volgens EU concept» - omvatten, grosso modo, de goederen die de landsgrenzen overschrijden, met uitzondering van goederen in transit en enkele eerder onbeduidende tijdelijke goederenbewegingen. Het voordeel van deze statistieken «volgens communautair concept» is dat ze vergelijkbaar zijn met de cijfers van de andere lidstaten van de Europese Unie.

HET NATIONAAL CONCEPT

Een tweede set van gegevens wordt berekend volgens regels die nationaal in België werden vastgelegd door de Nationale Bank van België (NBB), de instantie die in België bevoegd is voor de berekening van onder andere de in- en uitvoer statistieken voor rekening van het INR. Die set van cijfers over de in- en uitvoer - ook genaamd «**cijfers volgens nationaal concept**» - is een afgeleide van de eerste set en omvat enkel de in- en uitvoerbewegingen waarbij ingezetenen betrokken zijn. Deze tweede set van cijfers is noodzakelijk voor een correcte integratie van de cijfers over de buitenlandse handel in de cijfers van de betalingsbalans en de nationale rekeningen, omdat ze een beeld geven van de goederenhandel van Belgische ingezetenen met het buitenland. De cijfers volgens «communautair concept» omvatten immers een aanzienlijke hoeveelheid handel waarbij geen Belgische ingezetenen betrokken zijn.

5.2 INDEX VAN DE EENHEIDSPRIJS IN DE IN- EN UITVOER

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de evolutie van de index van de eenheidsprijs van goederen in de import en de export voor België (met de wereld).

Dankzij deze index kan de algemene evolutie van de prijs van goederen worden geanalyseerd. Dit laat dan op zijn beurt weer toe om de globale evolutie van de Belgische import en export in perspectief te zien door te bepalen welk gedeelte het gevolg is van de evolutie in de prijs (en dus ook welk gedeelte het gevolg is van de evolutie in hoeveelheden).

De tabel moet als volgt geïnterpreteerd worden:

als een product een exportwaarde had van 100 EUR in 2015, dan heeft dit product **gemiddeld** een exportwaarde van 98,4 EUR in 2020. Hetzelfde principe geldt ook voor de import. Als een product een importwaarde had van 100 EUR in 2015, heeft ditzelfde product gemiddeld een importwaarde van 98,8 EUR in 2020.

TABEL 7: INDEX VAN DE EENHEIDSWAARDE VAN DE TOTALE EXPORT EN IMPORT VAN BELGIË (2015=100)

	Export	Import
2010	91,6	94,2
2011	95,3	98,1
2012	94,6	96,6
2013	96,8	97,1
2014	98,7	99,2
2015	100,0	100,0
2016	103,4	105,3
2017	104,1	105,0
2018	105,3	106,5
2019	105,3	105,9
2020	98,4	98,8

6 BRONNEN

WERELDBANK — WWW.WORLDBANK.ORG

NATIONALE BANK VAN BELGIË — WWW.NBB.BE

CREDENDO GROUP — WWW.CREDENDOGROUP.COM

CIA WORLD FACTBOOK — WWW.CIA.GOV

DIRECTORATE-GENERAL COMMERCE, EUROPEAN COMMISSION — [HTTP://EC.EUROPA.EU/TRADE](http://EC.EUROPA.EU/TRADE)

EUROSTAT, EUROPESE COMMISSIE — [HTTP://EC.EUROPA.EU/EUROSTAT](http://EC.EUROPA.EU/EUROSTAT)

WERELDHANDELSORGANISATIE — WWW.WTO.ORG

7 CONTACTEN

STUDIES EN STATISTIEKEN

CHRISTELLE CHARLIER

DIRECTEUR

☎ +32 2 206 35 78

✉ CHRISTELLE.CHARLIER@ABH-ACE.BE

DENNIS GIJSBRECHTS

INTERNATIONAL TRADE ANALYST

☎ +32 2 206 35 73

✉ DENNIS.GIJSBRECHTS@ABH-ACE.BE

CÉDRIC CLUDTS

INTERNATIONAL TRADE ANALYST

☎ +32 2 206 35 64

✉ CEDRIC.CLUDTS@ABH-ACE.BE

Datum van publicatie: Oktober 2021

Verantwoordelijke uitgever: Fabienne L'Hoost

Tekstschrijver: Dennis Gijsbrechts

Hoewel alles in het werk werd gesteld om nauwkeurige en actuele informatie te geven, kan het Agentschap voor Buitenlandse Handel niet verantwoordelijk worden gesteld voor fouten, weglatingen en leugenachtige verklaringen. Het kan evenmin verantwoordelijk worden gehouden voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze nota. Deze nota heeft niet de bedoeling advies te verstrekken.

Overname gegevens is toegelaten mits bronvermelding.

**Agentschap voor
Buitenlandse Handel**

Agentschap voor Buitenlandse Handel
Montoyerstraat 3 - 1000 Brussel • België
+32 2 206 35 11 • www.abh-ace.be